

22.11.2023

ASIA	Poikkeaminen luonnonsuojelulain nojalla rauhoitetun liito-oravan rauhoitussäännöksistä
HAKIJA	Espoon kaupunki
VIREILLETULO	9.10.2023
HAKEMUS	Espoon kaupunki hakee Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskukselta) lupaa poiketa luonnonsuojelulain 70 §:n mukaisista rauhoitussäännöksistä liito-oravan (<i>Pteromys volans</i>) radioseurannan toteuttamista varten Espoon Suur-Tapiolan alueella. Radioseurannassa liito-oravien liikkeitä seurataan liito-oraville asennettavien radiopantojen avulla.

Haettava lupa

Lupaa luonnonsuojelulain mukaisesta rauhoituksesta poikkeamiseksi haetaan vuodelle 2024 yhteensä 15 liito-oravayksilön pyydystämiseksi ja pannoittamiseksi. Pannoitettavat yksilöt voivat olla naaraita tai koiraita. Vain aikuisia yksilöitä pannoitetaan. Tiineille naaraille ei asenneta radiopantaa.

Pannat asennetaan liito-oraville seurannan ajaksi aikavälille maaliskuu-elokuu 2024. Liito-oravat pyydystetään helmi-maaliskuussa 2024 ennen lisääntymisajan (1.4.–31.7.) alkamista. Pannat poistetaan liito-oravilta lisääntymisajan päättymisen jälkeen elo-syyskuussa 2024.

Yleiskuvaus

Radioseuranta toteutetaan osana EU:n rahoittamaa Liito-orava-LIFE-hanketta (Flying squirrel LIFE, LIFE17 NAT/FI/000469). Hankkeen tavoitteena on parantaa liito-oravan suojelun tasoa lajin esiintymisalueella Suomessa ja Virossa. Espoon kaupunki on hankkeessa yhtenä hankekumppanina ja vastuussa Espoossa toteutettavan radioseurannan teettämisestä. Radioseurannan toteuttaa kilpailutuksella valittava konsultti. ELY-keskukselle ilmoitetaan tieto radioseurannan toteuttajasta, kun konsultti on valittu.

Radioseurannassa kartoitetaan liito-oravan kulkuyhteyksiä ja elinympäristöjä Suur-Tapiolan ja Sepänkallion alueella, jonka laajuus on noin 31 km²:ä. Aiemmin radioseuranta toteutettiin Suur-Tapiolan alueella vuosina 2019–2020. Tällöin pyydystettiin ja pannoitettiin

yhteensä 10 liito-oravaa. Tarkoituksena on toteuttaa vastaava radioseuranta uudelleen samalla alueella.

Uusi seuranta tarjoaa tietoa liito-oravien liikkumisen vuodenaikaisvaihtelusta ja mahdollisista elinalueen eri osien ja pesien välisistä painotuseroista vuodenaikojen mukaan. Tutkimuksella pyritään kartoittamaan erityisesti liito-oravien liikkumista suurten teiden yli sekä todentamaan, käyttävätkö liito-oravat Kehä I:n varressa olevia hyppytolppia Laajalahdessa tai kevyen liikenteen siltoja (erityisesti Suvisilta Tapiolan ja Westendin rajalla) väylien ylityksiin.

Suur-Tapiola on valikoitunut kohdealueeksi, sillä alue on kovien maankäytön muutoksien paineessa ja seuranta tuo tärkeää tarkkaan paikkaan sidottua tietoa liito-oravan käyttämisestä elinympäristöistä ja kulkuyhteyksistä. Seurannan perusteella voidaan arvioida, onko nykyinen liito-oravien elinympäristöiksi säästettyjen metsäalueiden mitoitus liito-oravien suotuisan suojelun kannalta riittävää vai onko jotain keskeisiä alueita tai kulkuyhteyksiä jäänyt tunnistamatta aiemmissa papanahavaintoihin perustuvissa kartoituksissa. Kerättävät tiedot otetaan huomioon maankäytön suunnitteluprosesseissa ja seurannasta julkaistaan tutkimusraportti.

Hakemuksen liitteenä on esitetty luonnos tutkimussuunnitelmasta, joka perustuu edellisessä radioseurannassa vuosina 2019–2020 kertyneisiin kokemuksiin. Tarkka tutkimussuunnitelma toimitetaan ELY-keskukselle tiedoksi ja kommentoitavaksi, mikäli hankkeelle saadaan lupa.

Radioseurantatutkimus toteutetaan pyydystämällä eläväloukkujen avulla 15 liito-oravaa, joiden kaulaan asennetaan metallipantaan kiinnitetty radiolähetin. Tämän jälkeen pannoitettujen liito-oravien liikkumista seurataan yöaikaan radiovastaanottimen kanssa. Tavoitteena on saada kiinni 7–8 liito-oravanaarasta ja 7–8 liito-oravakoirasta, jotta saadaan tietoa liikkumisen eroista eri sukupuolten välillä. Pannat poistetaan liito-oravilta seuranta-ajan päätteeksi.

Radioseurannan tilaajana ja seurannan toteutuksen ohjaajana toimivat Espoon ympäristönsuojelun asiantuntijat.

Tutkimusalueen kuvaus

Tutkimusalue kattaa Suur-Tapiolan alueeseen kuuluvat pienalueet, joita ovat Tapiola, Pohjois-Tapiola, Niittykumpu, Laajalahti, Mankkaa, Otaniemi, Keilaniemi, Westend ja Haukilahti. Lisäksi tutkimuksessa on mukana Sepänkallion alue. Alueen eteläosan poikki kulkee Länsiväylä, pohjoisosassa Turunväylä, länsirajan myötäisesti Kehä II ja itäosassa Kehä I.

Alue on yksi Espoon tiiveimmin rakennetuista kaupunkiympäristöistä. Alueella on kova rakentamispainne ja useita käynnissä olevia maankäyttöhankkeita ja -suunnitelmia. Laajoja yhtenäisiä viheralueita on vähän ja monet näistä ovat avoimia ja puistomaisia (mm. Tapiolan Silkkiniitty). Merkittävimmät luonnon ydinalueet ovat suojellut Laajalahden lintuvesiensuojelualue ja Elfvikin vanha metsä. Lisäksi alueella on viheralueena toimiva Turvesuon laaja suokokonaisuus Laajalahden kupeessa sekä Mankkaalla sijaitseva Lukukallion metsäalue. Etelä-Espoon laajin yhtenäinen viheralue, Espoon keskuspuisto, alkaa Kehä II:n länsipuolelta.

Tutkimusalueen keskeisin viherrakenne muodostuu asuinalueiden sisäisistä ja alueiden välisistä pienistä viher- ja virkistysalueista sekä puistoista. Erityisesti rakennuskannaltaan vanhemmilla asuinalueilla, kuten Tapiolassa, joissa puusto on kookasta, myös pihapiirien puusto muodostaa keskeisen osan alueen viherrakenteesta.

Liito-oravan elinympäristöt tutkimusalueella

Tutkimusalueella on vahva liito-oravakanta ja useita ydinalueita. Alueelta on vuosina 1990–2022 havaittu noin 125 liito-oravan pesäpuuta ja rajattu 75 ydinaluetta. Ydinalueiksi rajatut metsäalueet ovat rakennepiirteiltään ja kooltaan hyvin vaihtelevia. Valtaosa alueen pesäpuista on kolopuita. Alueelta on myös havainto siitä, että liito-orava on pesinyt kerrostalon kattorakenteissa.

Tutkimusalueelle on tehty viime vuosina useita liito-oravakartoituksia perinteisellä papanahavainnointiin pohjautuvalla menetelmällä. Viimeisimmät kartoitukset on toteutettu Itärannassa (2022), Jousenpuistossa (2021) ja Niittykummussa (2021).

Matinkylän, Haukilahden ja Westendin alueelle toteutettiin vuonna 2022 liito-oravien elinympäristöverkoston selvitys. Selvityksessä on tarkasteltu mm. alueen liito-oravien kulkuyhteyksiä, ydin- ja elinalueiden määrää sekä populaation kokoa ja muutoksia.

Koko alueen osalta liito-oravan kulkuyhteyksiä ei ole kartoitettu kattavasti. Viherrakenteen sisältä on tunnistettu keskeisimmät kulkuyhteydet, mutta kaupungin tietokannassa on myös selkeitä katvealueita. Lisäksi alueella on kulkuyhteyksien osalta useita hankalia paikkoja, kuten Länsiväylän, Kehä I:n ja II:n sekä Turunväylän ylittäminen. Kaupunkisuunnittelun kannalta olisi erityisen kiinnostavaa saada seurannan avulla tietoa siitä, hyödyntävätkö liito-oravat liikkuessaan esimerkiksi Kehä I:n varrella Laajalahdessa sijaitsevaa ylityspaikkaa, jossa puustoista kulkuyhteyttä tukevat keinotekoiset hyppytolpat.

Seurannan aikataulu

Radioseurannan aikataulu on tarkennettu tutkimussuunnitelmassa. Tavoitteena on seurata liito-oravien liikkeitä erityisesti pesimäaikana maaliskuu- elokuun välisenä aikana. Liito-oravat pannoitetaan ennen pesimärauhaa (1.4.–31.7.). Pannat poistetaan liito-oravilta seurannan päätyttyä elo-syyskuussa. Tutkimusraportti valmistuu marraskuun 2024 loppuun mennessä.

Perustelut radioseurannan tarpeesta

Liito-oravia kartoitetaan Espoossa pääasiassa papanahavainnointiin perustuvalla menetelmällä. Rakennetussa ympäristössä lisääntymis- ja levähdyspaikkojen tulkitseminen ja turvaaminen on haastavaa. Papanahavainnointiin perustuvalla menetelmällä ei välttämättä saada kattavaa kuvaa elinympäristökokonaisuudesta kulkureitteineen.

Aiemmat kokemukset osoittavat, että radiopantaseurannalla voidaan papanahavainnointia tarkemmin tunnistaa liito-oravien kulkureitit ja esimerkiksi suurien väylien ylityspaikat. Kerätty tieto auttaa ylläpitämään liito-oravan suotuisaa suojelun tasoa, kun se huomioidaan maankäytön suunnittelussa.

Aikaisimmin Suur-Tapiolassa tehty radioseuranta halutaan toistaa, koska aikaisemmassa seurannassa ei pystytty koko seurantakautta seuraamaan kaikkia 10 pannoitettua liito-oravaa. Edeltävässä seurannassa esille nousi kysymyksiä liito-oravien käyttäytymisestä (mm. vuodenaikaisvaihtelu ja suurten väylien ylittäminen) ja radioseurannan käytettävyydestä tutkimusmenetelmänä kaupunkiympäristössä. Näihin kysymyksiin haetaan vastausta toistamalla radioseuranta. Uuteen seurantaan hyödynnetään LIFE-tukea, joka on säästynyt muiden hanketoimenpiteiden toteutuksesta.

Telemetriatutkimuksissa käytettyjä seurantamenetelmiä ovat mm. ARGOS-satelliittijärjestelmä, GPS-perusteinen paikannus, ultraäänilähettimen perustuva paikannus ja radiotaajuuksilla tapahtuva paikannus. Liito-oravan kokoluokan eläimellä parhaiten toimiva reaaliaikaisen seurannan mahdollistava menetelmä on tällä hetkellä radioseuranta. Menetelmää on aiemmin käytetty myös muualla Suomessa tehdyissä tutkimuksissa (Hanski ym. 2000; Reunanen ym. 2002).

Liito-oravien käyttämien alueiden laatua ja laajuutta on Suomessa selvitetty mm. korvamerkityksellä yksilöitä ja pyytämällä niitä uudelleen samaan tapaan kuin rengastettuja lintuja (Koskimäki 2011; Mäkelä 1999). Tarkempaa tietoa liito-oravan käyttäytymisestä elinympäristössään sekä elinpiirin laajuudesta ja laadusta on mahdollista saada käytännössä ainoastaan reaaliaikaisella seurannalla. Koska pääasiassa pimeään aikaan puissa liikkuvaa eläintä on lähes

mahdotonta seurata pitkäkestoisesti vain näköhavaintojen avulla, on eläimeen kiinnitettävä lähetin.

Lupahakemuksen täydennys

Espoon kaupunki on täydentänyt lupahakemustaan 10.11.2023. Espoon kaupungin tavoitteena on pannaottaa 10 liito-oravaa hakemuksessa ilmoitetun 15 liito-oravan sijasta.

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Uudenmaan ELY-keskus myöntää hakemuksen mukaisesti Espoon kaupungille luonnonsuojelulain (9/2023) 83 §:n 3 momentin mukaisen luvan poiketa 70 §:n 1 momentissa säädetyistä rauhoitussäännöksistä liito-oravan (*Pteromys volans*) radiopantaseurannan toteuttamiseksi Espoon Suur-Tapiolan alueella.

1. Lupa on voimassa 31.10.2024 saakka.
2. Lupa sallii radiopantojen asentamisen enintään 10 liito-oravalle.
3. Liito-oravien pyydystäminen sekä radiopantojen asentaminen ja niiden poistaminen on suoritettava liito-oravan lisääntymisajan (1.4.–31.7.) ulkopuolella.
4. Raportti luvan käytöstä on toimitettava ELY-keskuksen kirjaamoon (osoite: kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi) 31.12.2024 mennessä. Raportissa on mainittava asian diaarinumero UUDELY/14265/2023.
5. Luvansaajan on ilmoitettava seurannan toteuttavan tahon nimi ELY-keskukselle ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Liito-orava on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettu eläinlaji, jonka tahallinen pyydystäminen ja tahallinen häiritseminen erityisesti sen lisääntymisaikana tai elämänkierron kannalta tärkeillä paikoilla on luonnonsuojelulain 70 §:n 1 momentin nojalla kielletty. Liito-orava kuuluu myös luonnonsuojelulain 78 §:ssä tarkoitettuihin EU:n tiukkaa suojelua edellyttäviin eläinlajeihin, joiden osalta ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa luonnonsuojelulain 70 §:n rauhoitussäännöksistä luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentin mukaisin perustein. Poikkeus voidaan lain mukaan myöntää mm. lajin tutkimustarkoituksessa, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole ja jollei poikkeus haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämistä tai sen saavuttamista.

Espoon Suur-Tapiolan alueella on aiemmin suoritettu liito-oravan radioseurantatutkimus vuosina 2019–2020, jota varten ELY-keskus

myönsi Espoon kaupungille vastaavan poikkeusluvan 11.2.2019 (dnro UUDELY/1227/2019).

Radiopantaseuranta on osa EU:n rahoittamaa Liito-orava-LIFE-hanketta. Radiopantaseurannan tarkoituksena on tuottaa tietoa mm. liito-oravan kulkuyhteyksistä ja elinympäristöistä sekä lajin liikkumisen vuodenaikaisvaihtelusta Espoon Suur-Tapiolan alueella. Seurantatiedot tukevat myös Espoon kaupungin maankäytön suunnittelua. ELY-keskus katsoo, että luvanmukaisesti suoritettuna seurannasta ei ole haittaa liito-oravan suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle, vaan hankkeen tiedoilla voidaan parantaa lajin suojelutilannetta Espoon alueella. Pantojen asentamisesta ja poistamisesta aiheutuva haitta jää ennalta-arvioiden vähäiseksi, etenkin, kun se ajoitetaan lisääntymisajan ulkopuolelle. Radiopannoilla tapahtuvalle seurannalle ei myöskään ole muuta tyydyttävää ratkaisua, sillä reaaliaikaisella ja pitkäkestoisella menetelmällä voidaan tuottaa pelkkää papanahavainnointia tarkempaa tietoa liito-oravan kulkureiteistä ja elinympäristöistä. Poikkeusluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät asiassa.

Hakemuksen karttaliitteen mukaan selvitysalueen rajaus kohdistuu osin Natura-alueeseen Laajalahden lintuvesi FI0100028. Luvanmukainen hanke ei heikennä niitä luonnonarvoja, joiden vuoksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen arviointi ei ole asiassa tarpeen.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 83 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös sähköpostitse 22.11.2023:
Espoon kaupungin kirjaamo
Espoon kaupungin ympäristönsuojelu

Tiedoksi sähköpostitse 22.11.2023:
Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto
Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry

KÄSITTELYMAKSU maksutta

MUUTOKSENHAKU Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

ASIAN KÄSITTELIJÄT Asian on esitellyt ylitarkastaja Anni Kuoppamaa ja ratkaissut ylitarkastaja Juha Lumme. Päätös on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla.

Tämä asiakirja UUELY/14265/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/14265/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kuoppamaa Anni 22.11.2023 16:14

Ratkaisija Lumme Juha 22.11.2023 16:23

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

- Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.
- Tavallisena sähköisenä tiedoksiannona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.
- Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.
- Yleistiedoksiannossa tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöstä koskevan ilmoituksen julkaisemisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen verkkosivulla.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuumioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja; asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Helsingin hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Yksityishenkilöt, yritykset ja yhteisöt voivat lähettää valituskirjelmän hallinto- ja erityistuumioistuinten sähköisessä asiointipalvelussa (<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#>). Valituskirjelmän voi toimittaa perille myös henkilökohtaisesti, lähtein välityksellä, postitse tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuumioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Posti- ja käyntiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: asiakaspalvelu/kirjaamo 029 56 42069, vaihe 029 56 42000

Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

Faksi: 029 56 42079

Aukioloaika: ma–pe 8.00–16.15

Suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.